

Daniela Blaževska

Sveučilište „Sv. Kiril i Metodij” Skopje
Pravni fakultet „Justinijan Prvi” Skopje
danielablazevska@gmail.com

Budućnost masovnih medija: pokajanje

Sažetak

Cilj ovog rada je istražiti u kojem smjeru bi se trebali razvijati masovni mediji da bi imali bolju budućnost.

U radu se analizira što dominira u sadržajima masovnih medija u svijetu i je li ono što se piše, govori i prikazuje u masovnim medijima u skladu s Božjim zapovijedima. Na osnovi toga ukazat će se kakve korake bi trebali poduzeti zaposleni u masovnim medijima kako bi omogućili bolju budućnost i sebi i svojoj publici.

U ovom radu se izvodi zaključak da je budućnost masovnih medija u pokajanju. U sadržajima masovnih medija dominiraju informacije o ratovima, ubojstvima, krađama, svađama, nemoralu, zlu. Kako bi masovni mediji postali mediji Dobrog i povelili svoje čitatelje, slušatelje i gledatelje k spasenju, trebali bi proći put pokajanja i očišćenja.

Ključne riječi: *masovni mediji, budućnost masovnih medija, pokajanje.*

1. Uvod

„Nikada nije bilo manje Boga u čovjeku, draga braćo, nego danas. Nikada manje Boga na zemlji nego danas. Danas se đavao utjelovio u čovjeku kako bi raztjelovio Bogočovjeka. Danas se sve zlo uselilo u tijelo čovjeka, da bi Boga istjeralo iz tijela... Sjeća li se itko da je zemlja ikada bila raj”. (Politika, 18.4.2014, str. 5)

Ovim riječima je Ava Justin započeo govor na Veliki petak 1924. godine u karlovačkom patrijaršijskom hramu. Ovim riječima je urednik beogradske „Politike” Batić Bačević započeo svoj uvodnik na Veliki petak 2014. godine, naslovljen „Veliki petak u malim ljudima”.

Ako pogledamo naslove dnevnih listova, vijesti, filmove i serije na televiziji, možemo uzviknuti: Nikada više zla u masovnim medijima nego danas!

U sadržajima masovnih medija dominiraju informacije o ratovima, ubojstvima, krađama, svađama, nemoralu, zlu. Mogli smo čak i rat gledati uživo. Filmovi i televizijske serije koji slave nemoral i iskrivljenje vrijednosti prikazuju se u udarnim terminima na televiziji. Obrazovne emisije su u izumiranju. Crtani filmovi namijenjeni djeci obiluju nasiljem. Televizija oduzima djeci djetinjstvo i od njih pravi stare ljude - „djecu bez djetinjstva i čistoće“ (Arhim. Rafail Karelin, 2011:198).

Starac Pajsij smatra da televizija čini veliko zlo i savjetuje da se ne gleda televizija, već da se vijesti slušaju na radiju (Starac Pajsij, 2011:37). On objašnjava zašto televizija čini najveću katastrofu:

Televizijski aparat zrači zrake štetne za ljudski organizam. Došlo je do tjelesnih oštećenja kod male dece, zbog toga što su njihove majke u trudnoći gledale televiziju. Čovjek se stidi sagriješiti pred drugim ljudima. Ali to nije tako i s televizijom. Grešni filmovi i grešni prizori prikazuju se bez srama. Televizija je demon. (Starac Pajsij, 2011:37)

Arhimandrit Rafail Karelin (2011) smatra da je televizija „neprijatelj s kojim se ne možemo dogovoriti“ (str. 198). Televizija je stvorila „novu vrstu čovjeka – homo medium - čovjeka sa živčanim sustavom istrošenim od neprekidnog gledanja, kao od stalnog pijanstva, čovjeka u duševnom rasulu” (Arhim. Rafail Karelin, 2011:195). On argumentira da televizija:

- uči čovjeka da misli u čulnim predstavama i izaziva rastrojstvo i laku prijemčivost utiska (str. 195);
- unificira (ujednačuje i uprošćuje) i obezličuje ljude (str. 196);
- hipnotizira (str. 196);
- širi antikršćanstvo (str. 196),
- širi nervne i psihičke bolesti (str. 196);
- uči ljude da budu okrutni (str. 196);
- međusobno otuđuje ljude koji žive u istom domu i istoj obitelji, zamijenivši zajedničko druženje ljudi varkama i priviđenjima na ekranima (str. 197);
- ubija srce religije – molitvu (str. 197).

Televizor je postao sredstvo za bježanje iz svakodnevnog monotonog života, davatelj krvi koji je neophodan suvremenom opustošenom čovjeku, čini čovjeka sve manje i manje sposobnim za upravljanje (daje gotova rješenja, modele i recepte), drži emocionalnu sferu čovjeka u stalnoj napetosti, zbog čega čovjek postaje hladan i ravnodušan (Arhim. Rafail Karelin, 2011:157).

Iz medija dolaze iskušenja i sablazni. Osnovne informacije se ne mogu čuti ili pročitati od agresivnih reklama i upadljivih fotografija. Mediji se trude privući pažnju čitatelja, slušatelja i gledatelja, a upravo time uništavaju njihovu pažnju, jer ih čine rastresenim, defokusiranim, nezainteresiranim za prave informacije.

Mediji nameću o čemu razmišljati. Čovjek treba čuvati svoj um od pomisli i fantazija, a mediji upravo to potiču.

Suprotno svemu onome što nameću mediji, Isus nas poučava:

Ako te oko tvoje desno sablažnjava, iskopaj ga i baci od sebe; jer ti je bolje da pogine jedan od udova tvojih negoli cijelo tijelo tvoje da bude bačeno u pakao. (Mt. 5, 29)

Ako li te desna ruka tvoja sablažnjava, odsijeci je i baci od sebe; jer ti je bolje da pogine jedan od udova tvojih negoli da cijelo tijelo tvoje bude bačeno u pakao. (Mt. 5, 30)

2. Grijeh, strasti i vrline

Kako bi masovni mediji postali mediji Dobrog i povelili svoje čitatelje, slušatelje i gledatelje k spasenju, trebali bi proći put pokajanja i očišćenja.

Kako bi čovjek imao dobru budućnost, mora se pokajati za svoje grijehе. Da bi se pokajao, mora poznavati zakon Božji i znati što znači učiniti grijeh, odnosno narušiti volju Božju.

Grijeh se definira kao „narušavanje kršćanskog duhovnog zakona, neposlušnost Riječi Božjoj od strane vjernika” (Arhim. Lazar Abašidze, 2011:31).

Grijeh je „bezumlje, dobrovoljno gašenje svijesti, nakaznost, gubitak sebe, uranjanje u stanje unutrašnje tame, gubitak blagodati, otpadanje od Boga, duševni kaos, osjećaj prljavštine koja napaja dušu i tijelo kao voda spužvu” (Arhim. Rafail Karelin, 2011:199).

Grijeh se može počinuti djelom, riječju, mišlju i svim svojim čulima. Najčešće se ljudi boje smrtnih grijehа, a na male grijehе ne obraćaju pažnju. Ponekad mali grijesi mogu silno ovladati čovjekom i naterati ga da još više sagriješi. Zbog toga čovjek mora stražariti nad svojom dušom i primećivati i najsitnije grešne pomisli, nerazumne želje i grešna osjećanja.

Sveti Ignjatije Brjančaninov objašnjava da „grešna pomisao, kada je primljena i usvojena umom, postaje dio načina razmišljanja, lišavajući ga ispravnosti; a grešno osjećanje, kada se ukorijeni u srcu, kao da postaje njegovo prirodno svojstvo, lišavajući srce duhovne slobode” (Sv. Ignatij Brjančaninov, 2006:75).

Borba protiv loših pomisli i osjećanja je izvanredno važna za duhovno zdravlje čovjeka. Ako čovjek ne čuva svoj um i svoje srce, može upasti u strašan vrtlog misli i osjećanja, iz kojeg će se teško izvući. Pritom može misliti da izvodi pravilne zaključke, zaboravljajući da je prihvatio pogrešnu premisu. Sveti oci savjetuju da „pomisli treba odmah odbacivati, a grešna osjećanja iskorjenjivati i uništavati, suprotstavljajući im evanđeoske zapovijedi i pribjegavajući molitvi” (Sv. Ignatij Brjančaninov, 2006:75).

Riječi su osnovno oruđe za novinarski rad. Čovjek veoma lako može sagriješiti riječima. U Bibliji piše: „Ako netko u riječi ne greši, taj je savršen čovjek, moćan je zauzdati cijelo tijelo” (Jak. 3, 2). Ako novinar sagriješiti riječima, on se ogriješiti o mnogim ljudima. Često i ne sazna kakve su sve posljedice izazvale njegove napisane ili izgovorene riječi. Pritom, važno je da se zna kako „će za svaku praznu riječ koju ljudi kažu dati odgovor u dan Suda. Jer ćeš zbog svojih riječi biti opravdan i zbog svojih riječi biti osuđen” (Mt. 12, 36-37).

Sveti Ignatije Brjančaninov objašnjava da je „jezik počinio velika zlodjela: izgovorio je odricanje od Boga, hule, lažne zakletve, klevete na bližnjeg. Odricanje od Krista i bogohuljenje ubrajaju se u najteže smrtne grijeha (Sv. Ignatij Brjančaninov, 2006:74).

Kao i svaki čovjek, i medijski radnici mogu sami počiniti grijeh ili nagovoriti druge na grijeh, u ovom slučaju čitatelje, slušatelje ili gledatelje.

Grieh koji se ponavlja postaje strast. Strast se definira kao grijeh koji vlada čovjekom (Sv. Ignatij Brjančaninov, 2006:73), grešna navika (Sv. Ignatij Brjančaninov, 2006:71).

Tri glavne strasti ljudske duše su slastoljublje, srebroljublje i slavoljublje. U Enciklopediji pravoslavnog duhovog života navodi se osam glavnih strasti: prejedanje, preljub, srebroljublje, gnjev, tuga, uninije, taština i oholost (Sv. Ignatij Brjančaninov, 2006:556-558).

Suprotnost strasti su vrline. U Enciklopediji pravoslavnog duhovog života navodi se osam dobročinitelja ljudske duše, kao antipodi strasti: uzdržavanje, mudrost, nestjecanje, krotkost, blažen plač, trezvenost, smirenje i ljubav (Sv. Ignatij Brjančaninov, 2006:113-115).

Kako bi stekao vrline, čovjek se treba pokajati za svoje grijeha, da se očisti od strasti i da postane sasud blagodat Božje.

U ovom radu nećemo analizirati konkretne grijeha masovnih medija, već ćemo govoriti o putu pokajanja, jer čovjek ne smije osuđivati, ogovarati, rugati se tuđim grijesima. Svoje grijeha treba svatko sam spoznati.

3. Pokajanje masovnih medija

„Ispunilo se vrijeme i približilo se Kraljevstvo Božje, pokajte se i vjerujte u evanđelje” (Mk, 1, 15). Ovo su prve riječi propovijedi Isusa, nakon krštenja u Jordanu.

I sveti Ivan Krstitelj je propovijedao: „Pokajte se, jer približilo se Kraljevstvo nebesko” (Mt. 3, 2).

Farizeji su pitali učenike Isusove: „Zašto s carinicima i grešnicima učitelj vaš jede i pije?” (Mt. 9, 11). „A Isus čuvši reče im: Ne trebaju zdravi liječnika nego bolesni. Nego idite i naučite se što znači: Milost hoću, a ne žrtvu. Jer nisam došao pozovati pravednike, nego grešnike na pokajanje.” (Mt. 9, 12-13)

Sve ovo ukazuje na izvanredan značaj pokajanja za spasenje ljudske duše. Sveti oci savjetuju da čovjek ne treba odlagati trenutak svog pokajanja, jer ako se ne pokaje kada može, doći će vrijeme kada će htjeti, ali neće moći.

Svaki grijeh može biti oprostjen osim nepokajanog grijeha. Zato je vrlo važno da čovjek uvidi svoje grijehe i da ih počne oplakivati, da se kaje za svoja pogreške, da ispravi svoj život i da počne živjeti po Božjim zapovijedima. Živeći novi život, svjedočit će o istinskom pokajanju i moći će i druge ljude vratiti s lošeg puta.

Početak prosvjećenja duše i obilježje njenog ozdravljenja sastoji se u tome „da um počne sagledavati vlastite pogreške, koje su svojim mnoštvom nalik na pijesku”, rekao je sveti Petar Damašćanin (Sv. Ignatij Brjančaninov, 2006:78). Ovaj svetac „uočavanje svoga pada i sagledavanje vlastitih grijeha naziva duhovnim vidom koji se, pod djelovanjem blagodati, otvara u onome tko izvršava zapovijesti Kristove (Sv. Ignatij Brjančaninov, 2006:78). S druge strane, bezosjećajnost je „gubitak osjećaja vlastite grešnosti, gubitak osjećaja blagodatnog, duhovnog života, uspavljanje i sljepilo savjesti” (Sv. Ignatij Brjančaninov, 2006:71).

Arhimandrit Lazar Abašidze (2011) pokajanje definira kao „uski put koji vodi u Život vječni“ (str. 11). Pokajanje je kad čovjek koji se kaje ostavlja grijeh (Prepodobni starac Makarije Optinski 2007: 292).

Sveti Ignjatije Brjančaninov objašnjava da ne može vidjeti svoj grijeh „onaj tko se njime naslađuje, tko sebi dozvoljava da ga okusi, makar i samo pomislina i pristajanjem srca” (Sv. Ignatij Brjančaninov, 2006:78). Grijeh može uvidjeti samo „onaj tko se odlučno odrekao svakog druženja s njim” (Sv. Ignatij Brjančaninov, 2006:78).

Sveti oci savjetuju da se čovek treba češće preispitivati kako bi sačuvao svoj unutarnji mir (Sv. Serafim Sarovski u starac Tadej, 2011:225).

Neprestano pokajanje sastoji se u „postojanoj skrušenosti duha, u borbi s pomislina i osjećajima kroz koje se pokazuje grešna strast skrivena u srcu, u ubuzdavanju tjelesnih čula i trbuha, u smirenoj molitvi, u čestoј isповijedi” (Sv. Ignatij Brjančaninov, 2006:196).

Da bi se čovek istinski pokajao treba sagledati u dubinu svoje duše, razmišljati o svojim grijesima, a ne suditi i osuđivati druge. Glavna obilježja istinskog pokajanja su neosuđivanje drugih i obuzdavanje gnjeva (Prepodobni starac Makarije Optinski 2007: 293), kao i zadobivanje osjetljivog srca (Prepodobni starac Makarije Optinski, 2007:290). Starac Tadej (2011) objašnjava: „Tko je zauzet poznavanjem samoga sebe, taj nema kad da zazirati u druge. Osuđuj samoga sebe i prestat ćeš osuđivati druge (str. 225). Pokajanje je izmjena života (O. Tadej, 2002:42).

Čovjek treba živjeti poštujući Božje zapovijedi. U Starom zavjetu, Bog nam je dao 10 zapovijedi:

1. Ja sam Gospod Bog tvoj; nemoj imati drugih bogova osim mene.
2. Ne pravi sebi idola niti kakva lika; nemoj im se klanjati niti im služiti.
3. Ne zazivaj uzalud imena Gospoda Boga svojega.
4. Sjećaj se dana odmora da ga svetkujes; šest dana radi i završi sve svoje poslove, a sedmi dan je odmor Gospodu Bogu tvojemu.
5. Poštuj oca svojega i majku svoju, da ti dobro bude i da dugo poživiš na zemlji.
6. Ne ubij.
7. Ne učini preljub.
8. Ne kradi.
9. Ne svjedoči lažno protiv bližnjega svoga.
10. Ne poželi ništa što je tuđe. (2. Mojs. 20, 2-17)

Krist nam je otkrio još dvije velike zapovijedi:

1. Ljubi Gospoda Boga svojega svim srcem svojim, i svom dušom svojom, i svim umom svojim, i svom snagom svojom (Mk. 12, 30).
2. Ljubi bližnjega svojega kao samoga sebe (Mk. 12, 31).

U duhu Božjih zapovijedi, novinari i urednici mogu sebi postavljati sljedeća pitanja:

- Jesam li nekoga uvrijedio, povrijedio, diskreditirao onim što sam napisao?
- Jesam li se nekome rugao?
- Jesam li lagao?
- Jesam li namjerno lažno svjedočio o nekome ili nečemu, iskrivio istinu, unio smutnju?
- Jesam li prestrašio publiku senzacionalističkim tekstovima, naslovima, snimcima?
- Jesam li izazvao svađu ili, možda, rat?

- Jesam li nekog ubio, direktno ili indirektno?
- Jesam li govorio što ne pristoji?
- Jesam li sablažnjavao čitatelje, slušatelje, gledatelje?
- Kakve smo filmove, televizijske serije, crtiće prikazivali?
- Kako ono sto pišem, govorim, prikazujem utječe na publiku?
- Koji je cilj mog rada?
- Jesam li se uzoholio?
- Ugađam li taštini?
- Ljutim li se?
- Jesam li gnjevan?
- Osvećujem li se?
- Osuđujem li?
- Jesam li pošten u svojim odnosima s izvorima informacija?
- Prenosim li korektno ono što su rekli?
- Zloupotrebljavam li njihovo povjerenje?
- Obmanjujem li publiku?
- Ugađam li sponzorima?
- Lažem li zbog reklama i financijera?
- Pišem li ili govorim li namjerno dvosmisleno kako bih privukao veću pažnju?
- Manipuliram li?

Popis se može nastaviti.

4. Budućnost masovnih medija

Isus poučava: „Ne brinite se, dakle, za sutra; jer će se sutra brinuti za se. Dosta je svakom danu zla svoga” (Mt. 19,26).

Kršćanska misao o budućnosti treba biti misao o spasenju i vječnom životu. Kako bi imao život vječni, čovjek se treba kloniti zla i činiti dobro. Treba izbjegavati svaki grijeh, očistiti srce od strasti, očistiti dušu svoju pokajanjem, okriliti um svoj molitvom. Posebno bi trebao da izbjegavati sedam smrtnih grijeha i steći sedam vrlina koje se suprotstavljaju tim grijesima.

Glavni smrtni grijesi su:

1. oholost;
2. srebroljublje;
3. razvratnost - nečistoća - blud;
4. zavist;
5. neumjerenost u jelu i piću – lakomost, pijanstvo;
6. gnjev;
7. očajanje u lijenosti i nemarnost prema svom vječnom spasenju (Crkveni kalendar za просту godinu 2015.)

Glavne kršćanske vrline koje se suprotstavljaju smrtnim grijesima su:

1. smjernost;
2. darežljivost;
3. čistoća moralna – mudrost;
4. čovjekoljublje – milosrđe;
5. uzdržljivost;
6. krotkost – strpljivost;
7. revnost u vjeri i molitvi. (Crkveni kalendar za просту godinu 2015.)

Kad čovjek razmišlja o budućnosti, treba razmišljati o budućnosti svoje duše, o spasenju. Doprinoseli li masovni mediji tome ili, naprotiv, pomažu crnjenju duše, taloženju na nju još većeg grijeha, tame i očaja? Ovo pitanje mogli bi sebi postavljati medijski radnici.

Sadašnjost masovnih medija treba biti pokajanje, ako bi masovni mediji, medijski radnici i publika željeli imati budućnost. Pokajanje je izmjena načina života. Pokajati se znači raskrstiti s prethodnim načinom života, izmijeniti svoj način rada, odnosno, način na koji se novinari, urednici i ostali medijski radnici odnose prema svom poslu, prema svojim izvorima informacija, prema ljudima o kojima pišu ili govore, prema svojoj publici. Pokajati se znači ostaviti staru odjeću duše i obući se u novog čovjeka.

U medijima bi trebalo biti više obrazovnih sadržaja i informacija koji poštuju novinarske principe, više dobrih vijesti i medijskih sadržaja koji slave Dobrog. Glavni sadržaj masovnih medija trebali bi biti novinski napisi, radijske i televizijske emisije koje informiraju i obrazuju publiku o istinskim vrijednostima.

Spomenuti uvodnik u dnevnom listu „Politika” je jedan divan primjer za novinare i za studente novinarstva koji ulijeva nadu da još uvijek ima nade za novinarstvo.

Savjet koji sveti vladika Nikolaj Velimirović (2007) upućuje svim ljudima mogli bi poslušati medijski radnici kad odlučuju o čemu će izvještavati:

Nauči poštivati i voljeti male i jednostavne ljude. Takvih je najviše na zemlji; takvih je najviše i u Kraljevstvu Božjem. Kod njih nema oholosti, tj. osnovnog bezumlja, od kojeg boluju duše bogatih i silnih ovoga svijeta. Oni izvršavaju svoju dužnost u ovom svijetu često savršeno, pa ipak im izgleda smiješno, kad ih netko pohvaljuje za to; dok velikaši traže pohvalu za svako svoje djelo, često i nesavršeno izvršeno. (str. 581)

Promišljati o budućnosti znači promišljati o vremenu. Najčešće su novinari pod pritiskom da sve naprave u određenom roku, da selektiraju informacije, informiraju o svim važnim događajima. Pritom je moguće da čovjek gleda samo svoj interes i da zaboravi pravilno tretirati „drugu stranu” i da se ogriješi o bližnje. „A kad se ogriješimo o bližnje svoje, ne ogriješimo se u stvari o ličnost ljudsku, nego se osobno o Boga ogriješimo. Zato što Bog počiva tajno u svakoj duši, i svuda počiva. I kakav je naš odnos prema bližnjem, takav je i naš odnos i prema Bogu. (Starac Tadej, 2011:179)

Starac Tadej savjetuje da se čovjek treba truditi i raditi po savjesti, ali ne užurbano, jer u užurbanosti ga savladava neprijatelj. „U toj brzini, mi i ne obraćamo pažnju vrijeđamo li mi neku osobu ili interes naših bližnjih, sputavamo li nekoga, ne obraćamo pažnju na to, jer smo zauzeti svojim planovima” (Starac Tadej, 2011:179).

Masovni mediji imaju moć mijenjati ljude i njihovu budućnost. Za početak, mogli bi promijeniti sebe na bolje. Promijenivši sebe, čovjek utječe na sve oko sebe. Starac Tadej poučava da čak i misli čovjeka utječu na njegovu okolinu (O. Tadej, 2002:43). Ako ima mirne i tihe misli, čovjek će širiti harmoniju i u svojoj okolini. To znači da ako u određenom mediju ima više dobrih, krotkih, strpljivih ljudi, tada će i atmosfera u redakciji biti dobra, bit će manje svađa i negativnih vijesti. Na taj način bi, pojedini medijski radnici mogli utjecati na poboljšanje načina rada masovnog medija, a time bi utjecali i na harmonizaciju duša čitatelja, slušatelja i gledatelja, s obzirom na to da masovni mediji najčešće svojim sadržajima stvaraju nemir u publici.

Budućnost medija treba biti slobodan novinar, ali na način na koji slobodu definira starac Tadej:

„Zato nam je ovaj život dan da se naučimo nebeskom životu da budemo slobodni, da se krećemo slobodno i čiste savjesti, čiste misli. Kada smo slobodnjaci Gospodnji, onda nema (misaone) borbe i rata, pobjeda je dobivena, zato što smo se predali Gospodu, zato što Mu služimo srcem, zato što se sjedinjujemo s njim i više ne razmišljamo o svijetu. On određuje kakav treba biti naš život, a mi primamo sve iz ruke Gospodnje. (Starac Tadej, 2011:222)

U ovom smislu treba imati u vidu i razmišljanje Nikolaja Efgrafoviča Pestova, koji objašnjava kako bi se trebao ponašati duhovan čovjek:

Uz spokojstvo za budućnost, uz potpuno zadovoljstvo sadašnjošću, misao se obraća samo tekućem zadatku – kako ga ispuniti po volji Božjoj i kako ga usuglasiti po Njegovim zapovijedima. Što mi sada nalaže Gospod? Ne grijehim li u nečemu u osjećanjima i mislima? A sve što je u budućnosti Gospod će sam urediti! (Pestov, 2010:124)

5. Zaključak

Sve se stalno mijenja: „ili se usavršava u dobru ili se usavršava u zlu” (Starac Tadej, 2011:178). Čovjek se treba kloniti zla i činiti dobro.

Medijski radnici bi trebali znati da su najprije ljudi, a tek onda novinari, urednici, fotoreporteri, snimatelji, režiseri, i da moraju sebi postavljati pitanja o grijehu, strastima, pokajanju i vrlinama, koja su razmotrena u ovom radu. Kako bi čovjek uvidio svoje grijeha treba poznavati zakon Božji.

Masovni mediji imaju ogromnu moć utjecanja na publiku, oblikovanja njihovih misli, želja, osjećanja i djela. Zbog toga je ogromna i njihova uloga u izazivanju grijeha kod svojih čitatelja, slušatelja i gledatelja.

U ovom radu smo definirali grijeh i strast, objasnili značaj pokajanja za ljudsku dušu, podsjetili na Božje zapovijedi, i naveli vrline, kojima treba stremiti ljudska duša. Cilj ljudske duše treba biti spasenje. Pokajanje vodi putu spasenja.

Medijski radnici bi sebi mogli postavljati pitanja izložena u ovom radu. Sadašnjost masovnih medija treba biti pokajanje, ako bi masovni mediji, medijski radnici i publika željeli imati budućnost. Masovni mediji od medija zla trebaju postati mediji Dobrog.

Literatura:

Arhimandrit Rafal Karelin (2011). *Put spasenja u XXI stoljeću*. Beograd: Biblioteka Očev dom pri Verskom dobrotvornom starateljstvu Arhiepiskopije beogradsko-karlovačke.

Arhimandrit Lazar Abašidze (2011). „Pokajanje - uski put koji vodi u Život večni”, u J. Srbulj, ured. *Gospode, očisti grehe moje*. 2 izd. Prev. M. Todić. Beograd: Biblioteka Očev dom pri Verskom dobrotvornom starateljstvu Arhiepiskopije beogradsko- karlovačke, str. 11-63.

Batić, B. (2014). „Veliki petak u malim ljudima”, *Politika*, 18.4.2014, str. 5.

Pestov, N. E. (2010). “Udaljavanje čoveka od ,obraza i podobija’ Božijeg (Bolesti duše)”, u: J. Srbulj, ured. *Lječenje duše u Pravoslavnoj Crkvi*. Prev. Z. Buljugić. Beograd: Biblioteka Očev dom pri Verskom dobrotvornom starateljstvu Arhiepiskopije beogradsko- karlovačke, str. 75-125.

Prepodobni starac Makarije Optinski (2007). *Rečnik spasenja*. 2 izd. Prev. M. Stanković. Beograd: Pravoslavna misionarska škola pri hramu „Svetog Aleksandra Nevskog”.

- Sveti Ignatij Brjančaninov (2006). *Enciklopedija na pravoslavniot duhoven život*. Prev. Ž. Trajčev. Skopje: Ćakonija.
- Sveti vladika Nikolaj Velimirović (2007). *Ohridski prolog*. Valjevo: Bogomćuvana Eparhija Valjevska i Pravoslavni srpski manastir Lelić.
- Starac Tadej Vitovnički (2011). *Mir i radost u Duhu Svetom*. 5 izd. Beograd: Pravoslavna misionarska škola pri hramu „Svetog Aleksandra Nevskog”.
- Starac Pajsije (2011). *Ćuvajte dušu (Razgovori sa starcem Pajsijem Svetogorcem o spasenju u savremenom svetu)*. 4 izd. Prev. L. Akad. Beograd: Biblioteka Obraz svetački, Pravoslavna misionarska škola pri hramu „Svetog Aleksandra Nevskog”.
- Sveti arhijerejski sinod Srpske Pravoslavne Crkve (2015). *Crkveni kalendar za prostu godinu 2015*. Beograd: Štamparija Izdavaćke fondacije Arhiepiskopije beogradsko-karlovaćke.
- Otac Tadej (2002). *Kakve su ti misli, takav ti je i život*. Beograd: Vidik.

The Future of the Mass Media: Repentance

Abstract

The aim of this paper is to research in which way the mass media should develop, in order to have better future.

The paper analyzes what dominates in the mass media in the world and whether what is written, spoken and shown in the mass media is in accordance with the God’s commandments. On that base, the steps which the employees of the mass media should take in order to provide better future for themselves and for their public, will be proposed.

The paper concludes that the future of the mass media is in repentance. In the mass media contents, the information about wars, murders, robberies, fights, immorality and evil dominates. In order to become the media of Good and to take their readers, listeners and viewers towards salvation, the mass media should pass through repentance and purification.

Key words: *mass media, the future of the media, repentance.*

This journal is open access and this work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.